

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ситченко Анатолій Люціанович, проректор з науково-педагогічної роботи МНУ імені В. О. Сухомлинського, доктор педагогічних наук, професор;
Мхитарян Ольга Дмитрівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 року

Завідувач кафедри української мови і літератури _____ (Філатова О. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 року

Голова навчально-методичної комісії _____ (Мхитарян О. Д.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № 12 від «5» вересня 2018 року

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н.І.)

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Теорія і методика педагогічного експерименту» складена відповідно до освітньо-професійної підготовки магістрів у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методологія та форми, методи і засоби організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в площині вивчення учнями курсів української мови й літератури.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, філософія, літературознавство, а також етика, естетика, культурологія, історія, логіка, мовознавство, соціологія, компаративістика та ін.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Технологія аналізу художнього твору» – забезпечення якості професійної компетенції майбутніх вчителів літератури та викладачів літературних дисциплін у вищій школі з проблеми навчання аналізу художнього твору в умовах розбудови нової української школи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Технологія аналізу художнього твору» є:

- визначити філософське підґрунтя ідейно-художнього аналізу;
- розкрити літературознавчі основи вивчення художнього твору;
- висвітлити психолого-педагогічні передумови формування вмінь аналізувати художні твори;
- схарактеризувати методичну проблему літературного аналізу;
- пояснити теоретичну модель формування вмінь аналізувати художні твори різного літературного роду й виду;
- розглянути навчальні моделі різних шляхів аналізу твору в школі та ЗВО.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

– уміти планувати та реалізувати експериментальну роботу вчителя-словесника з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;

– знати основи мовознавчих, літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;

- володіти психолого-педагогічними засадами організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв’язання особистих професійних та життєвих проблем;
- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;
- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв’язку з інтерпретацією художніх творів;
- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з літературознавчих і методичних курсів;
- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;
- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;
- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми експериментальної роботи викладача;
- знати теоретичні засади та методику підготовки й проведення педагогічного експерименту у вітчизняній школі та його функції у фаховій підготовці студента-філолога;
- критично оцінювати набутий досвід із проблеми педагогічного експерименту;
- володіти сучасною психолого-педагогічною та методичною термінологією підготовки і проведення педагогічного експерименту;
- знати основні методи підготовки і проведення педагогічного експерименту та способи діагностики мовно-літературного розвитку учнів;
- володіти специфікою планування та реалізації основних етапів констатувального та формувального експерименту;
- знати особливості визначення основних критеріїв і показників ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника, а також способів узагальнення експериментальних даних;
- засвоїти основні напрями удосконалення експериментальної роботи словесника;
- знати особливості підготовки студентів і викладачів до експериментальної роботи під час педагогічної практики та методику її проведення;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи у контексті проблеми педагогічного експерименту;
- екстраполювати засвоєні основи теорії та методики педагогічного експерименту на вивчення української мови та літератури в умовах інклюзивної шкільної освіти;
- враховувати в ході експериментальної роботи необхідність виховання в учнів загальноосвітніх закладів та студентів вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації засобами вивчення мови та літератури усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, бажання дотримуватися здорового способу життя, а також здатності протистояти злу, примітивним поглядам і смакам, зокрема запобігання та протидії домашньому насиллю.

На вивчення навчальної дисципліни виділено 90 год. / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури

Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури. Поняття «педагогічний експеримент». Значення наукового пошуку в педагогічному експерименті. Особливості експериментальної роботи педагога: об'єкт та предмет педагогічного експерименту, основні види експериментального дослідження, провідні методи організації й проведення педагогічного експерименту, основні методики та техніка експериментальної роботи словесника. Специфіка експериментальної роботи вчителя-словесника.

Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури. Класифікації методів наукового дослідження. Характеристика основних методів педагогічного дослідження: теоретичні методи (аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація, моделювання, ідеалізація, формалізація, узагальнення, мислений експеримент); методи емпіричного рівня (педагогічне спостереження, порівняння, педагогічний експеримент, метод рейтингу, тестування, вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду, науково-педагогічна експедиція, вивчення інформаційних джерел і проблем дослідження); порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження; соціологічні методи (анкетування, метод дослідної бесіди, інтерв'ю, соціометрія, метод експертних оцінок, педагогічний консиліум); методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях (розрахунок середньої арифметичної величини, розрахунок середнього квадратичного відхилення, розрахунок середньої похибки середнього арифметичного, розрахунок середньої похибки різниці, статистична перевірка гіпотез, педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання за допомогою непараметричних критеріїв); методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень (ранжування, групування, таблиці, графічний метод). Специфіка застосування методів експериментальної роботи вчителя-словесника.

Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури.

Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури. Основні поняття й інструменти констатувального зрізу навченості учнів-читачів.

Характеристика етапів констатувального вимірювання: підготовчий, власне вимірювальний, якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення констатувального експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.

Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури. . Основні поняття й інструменти формувального навчання на уроках української мови та літератури. Характеристика етапів

формування експерименту: підготовчий, власне вимірювальний (специфіка дослідження в експериментальній і контрольній групах), якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення формування експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.

Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника.

Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури. Поняття «діагностики» в педагогічній науці та практиці. Характеристика структури «реальних навчальних можливостей учнів» (за Ю. Бабанським): внутрішньої основи (научуваність, особливості мислення, запам'ятовування та ін.; спеціальні знання, уміння й навички; способи пізнавальної роботи; працездатність; ставлення школяра до навчання; елементи вихованості); зовнішньої сторони (позашкільні впливи сім'ї, друзів тощо; впливи вчителів, однокласників, залежність від матеріальної бази школи та ін.). Принципи та методи вивчення реальних навчальних можливостей учнів. Методика та техніка діагностування реальних навчальних можливостей учнів. Особливості реалізації діагностичної роботи в дослідницькій практиці словесника.

Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних. Узагальнення експериментальних даних. Поняття «критерії» та «показники» педагогічного вимірювання на констатувальному та узагальнювальному етапах експериментального дослідження.

Критерії якості освіти: освітній, соціологічний, критерій індивідуально-особистісного розвитку, критерій вихованості, валеологічний критерій (здоров'я), критерій психологічного комфорту. Критерії вимірювання результатів педагогічного експерименту: обсяг знань, їх системність, обґрунтованість, міцність, дієвість. Характеристика типів шкал педагогічного вимірювання: шкали найменувань, рангової, інтервальної, шкали відношень). Показники рангових вимірювань для визначення рівнів сформованості в учнів (студентів) заданих якостей: репродуктивно-відтворювального, репродуктивно-виконавського, варіативно-виконавського, творчого. Специфіка проектування контрольних завдань, відповідних рівням сформованості в учнів (студентів) заданих якостей. Визначення коефіцієнту засвоєння та формування шкали оцінки знань. Специфіка формування перелікової та обчислювальної таблиць.

Рекомендована література

Базова

1. Кохановский В. П. Философия и методология науки : учеб. Для высших учеб. заведений / В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. – 371 с.

2. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : [монографія] / О. М. Куцевол. – Вінниця : Глобус-Прес, 2006. – 348 с.
3. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури: монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.
4. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. К. Сидоренко, В. П. Дмитренко. – К. : ДІНІТ, 2000. – 259 с.
5. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб.] / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2009. – 460 с.
6. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.
7. Теория и практика педагогического эксперимента / под. ред. А. И. Пискунова, Г. В. Воробьева. – М. : Педагогика, 1979. – 208 с.
8. Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : монографія / Віолетта Уліщенко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 398 с.

Допоміжна

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения. Методические основы / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Браже Т. Г. Целостное изучение эпического произведения : пособ. для учителя / Т. Г. . Браже. – М. : Просвещение, 1964. – 304 с.
3. Вітченко А. О. Теорія і технологія формування інтерпретаційної компетенції старшокласників у процесі вивчення світової драматургії : [монографія] / А. О. Вітченко. – Луганськ : Шико, 2007. – 326 с.
4. Галич О. Теорія літератури : підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
5. Гершунский Б. С. Прогностические методы в педагогике : монографія / Б. С. Гершунский. – К. : Вища школа, 1974. – 208 с.
6. Гладишев В. В. Теорія і практика вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : монографія / В. В. Гладишев. – Миколаїв : Іліон, 2006. – 372 с.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
8. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця : Вінниця, 2008. – 278 с.
9. Давидов В. П. Основы методологии, методики и технологии педагогического исследования : науч.-метод. пособ. / В. П. Давидов. – М. : Академия ФСБ, 1997. – 272 с.
10. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
11. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К. : Академія, 1997. – 752 с.

12. Маранцман В. Г. Проблемное изучение литературного произведения в школе / В. Г. Маранцман, Т. В. Чирковская. – М. : Просвещение, 1977. – 206 с.
13. Марко В. Основи аналізу літературного твору : навч.-метод. посіб. для студ. і вчителів / В. Марко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. – 32 с.
14. Марко В. П. Стежки до таїни слова : літературознавчі й методичні студії : навч. посіб. для студ. філол. спеціальностей / В. П. Марко. – Кіровоград : Степ, 2007. – 264 с.
15. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник / Л. Ф. Мірошніченко – К. : Слово, 2010. – 432 с.
16. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці : навч. посіб. для вищої школи / С. Д. Максименко. – К. : Наукова думка, 1998. – 216 с.
17. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
18. Никифорова О. И. Психология восприятия художественной литературы / О. И. Никифорова. – М. : Книга, 1972. – 152 с.
19. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.
20. Проблемы методологии и методики исследований / под ред. М. А. Данилова, Н. И. Болдырева. – М. : Педагогика, 1971. – 350 с.
21. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2011. – 291 с.
22. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.
23. Ситченко А. Л. Аналіз епічного твору в 5-у класі : посіб. для вчителів / А. Л. Ситченко, Н. М. Огренич. – К. : Ленвіт, 2007. – 96 с.
24. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури : термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладішев ; за ред. проф. А. Л. Ситченка. – К. : Ін Юре, 2008. – 132 с.
25. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі / Б. І. Степанишин. – К. : Проза, 1995. – 256 с.
26. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі : екзистенціально-діалогічна концепція / Г. Л. Токмань. – К. : Міленіум, 2002. – 320 с.
27. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. педагог. закл. освіти / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і методика педагогічного експерименту» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Розробники: Ситченко Анатолій Люціанович, доктор педагогічних наук, професор _____ (Ситченко А. Л.);

Мхитарян Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури _____ (Мхитарян О. Д.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)

«29» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Удосконалення методики організації та проведення науково-педагогічного експерименту під час вивчення учнями курсів української мови та літератури.	Спеціальність 014 «Середня освіта»	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90 год.	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	I-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи студента – 6 год.	Ступінь магістра	8 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	
		<i>Лабораторні</i>	

		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	
		Вид контролю: іспит	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота (23% ~ 77%).

1.2. Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1. Удосконалення методики організації та проведення науково-педагогічного експерименту під час вивчення учнями курсів української мови та літератури.	Спеціальність 014 «Середня освіта»	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90 год.	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	I-й	
		<i>Лекції</i>	
	Ступінь магістра	6 год.	
		4 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		2 год.	

		Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид контролю: іспит	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 90 год.: 12 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (13% ~ 87%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета вивчення курсу «Теорія і методика педагогічного експерименту» – удосконалення якості знань і вмінь слухачів курсу з проблеми організації та проведення науково-педагогічного експерименту під час виконання професійних обов'язків учителя української мови та літератури.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теорія і методика педагогічного експерименту» є:

- розкрити методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури;
- визначити актуальні методи організації та здійснення педагогічного експерименту під час вивчення учнями курсів української мови та літератури;
- висвітлити теоретичне підґрунтя методики організації та проведення експериментального педагогічного дослідження вчителем-словесником;
- охарактеризувати методики проведення констатувального та формувального педагогічного експериментів у царині шкільного вивчення української мови та літератури;
- пояснити специфіку діагностики мовно-літературної навченості учнів у ході експериментальної роботи;
- розглянути критерії та показники оцінки ефективності результатів експериментальної роботи фахівця-словесника.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із основами наукових досліджень, методикою навчання української мови та літератури, педагогікою, психологією, філософією, а також – сучасною українською літературною мовою, загальним мовознавством, історичною граматикою й стилістикою української мови та історією й теорією української літератури та історією літературної критики, (перший (бакалаврський) рівень). Курсу «Теорія і методика педагогічного експерименту» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (мова)», «Методика навчання фахових дисциплін у закладах нового типу та закладах вищої освіти (література)», «Технологія аналізу художнього твору», «Педагогічні технології філологічної освіти (мова, література)», «Використання інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності», «Методологія та організація наукових досліджень», «Теорія і практика управління закладом освіти».

- Робоча програма навчальної дисципліни складається з 3-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом із проблеми педагогічного експерименту; знання найважливіших вітчизняних і зарубіжних досягнень у площині педагогічного експериментування;
- здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел: спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо; вивчення інформаційних технологій та методики їх застосування під час підготовки і проведення педагогічного експерименту; формування основ неперервного підвищення рівня ІКТ-готовності студентів та її постійного оновлення у професійній діяльності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- володіння різноплановими методами і способами перевірки знань із української мови і літератури;
- здатність проведення досліджень на належному рівні; уміння застосовувати методологічні прийоми наукових досліджень, сучасні методи та методики системного наукового аналізу у сфері середньої освіти;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі середньої освіти та динаміки її розвитку, основні структурні компоненти та особливості підготовки фахівця до експериментальної роботи, поглиблення знань в окремих галузях педагогіки та належним чином представлену сформованість фахових компетенцій;
- здатність демонструвати професійну підготовку майбутніх викладачів у вищій школі, набуття ними навичок володіння різними засобами та формами експериментальної роботи, створення умов для виконання ними своїх службових обов'язків на засадах демократизації й гуманізації української вищої школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- уміти планувати та реалізувати експериментальну роботу вчителя-словесника з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;

- знати основи мовознавчих, літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіти психолого-педагогічними засадами організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання особистих професійних та життєвих проблем;
- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;
- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;
- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з літературознавчих і методичних курсів;

- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;
- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;
- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми експериментальної роботи викладача;
- знати теоретичні засади та методику підготовки й проведення педагогічного експерименту у вітчизняній школі та його функції у фаховій підготовці студента-філолога;
- критично оцінювати набутий досвід із проблеми педагогічного експерименту;
- володіти сучасною психолого-педагогічною та методичною термінологією підготовки і проведення педагогічного експерименту;
- знати основні методи підготовки і проведення педагогічного експерименту та способи діагностики мовно-літературного розвитку учнів;
- володіти специфікою планування та реалізації основних етапів констатувального та формувального експерименту;
- знати особливості визначення основних критеріїв і показників ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника, а також способів узагальнення експериментальних даних;
- засвоїти основні напрями удосконалення експериментальної роботи словесника;
- знати особливості підготовки студентів і викладачів до експериментальної роботи під час педагогічної практики та методику її проведення;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи у контексті проблеми педагогічного експерименту;

– екстраполювати засвоєні основи теорії та методики педагогічного експерименту на вивчення української мови та літератури в умовах інклюзивної шкільної освіти;

– враховувати в ході експериментальної роботи необхідність виховання учнів загальноосвітніх закладів та студентів вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації засобами вивчення мови та літератури усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, бажання дотримуватися здорового способу життя, а також здатності протистояти злу, примітивним поглядам і смакам, зокрема запобігання та протидії домашньому насиллю.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури

Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури.

Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури.

Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури.

Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури.

Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури.

Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника.

Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури.

Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури						
Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури	16	2	2			12
Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури	14		2			12
	30	2	4			24
Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури						
Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури	15	2	2			11
Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури	15	2	2			11
	30	4	4			22
Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника						
Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури	14		2			12

Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	16	2	2			12
	30	2	4			24
Усього годин:	90	8	12			70

4.2. Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усьо -го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури						
Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури	16	2				14
Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури	14					14
	30	2				28
Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури						
Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури	16	2	2			12

Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури	14		2			12
	30	2	4			24
Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника						
Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури	15			2		13
Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	15	2				13
	30	2		2		26
Усього годин:	90	6	4	2		70

5. Теми практичних занять

5.1. Теми практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури</i>		
1.	Наукові засади експериментальної роботи фахівця-словесника	
	Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури	2
2.	Актуальні методи проведення педагогічного експерименту в царині мовно-літературної освіти учнів	
	Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в	2

	контексті навчання української мови та літератури	
<i>Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури</i>		
3.	Специфіка організації й проведення словесником констатувального експерименту	
	Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури	2
4.	Особливості формування експерименту вчителя української мови та літератури	
	Тема 4. Методика формування експерименту на уроках української мови та літератури	2
<i>Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника</i>		
5.	Діагностика літературного розвитку учнів	
	Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури	2
6.	Особливості критеріїв і показників ефективності експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	
	Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	2
Разом:		12

5.2. Теми практичних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури</i>		

1.	Наукові засади експериментальної роботи фахівця-словесника	
	Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури	
2.	Актуальні методи проведення педагогічного експерименту в царині мовно-літературної освіти учнів	
	Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури	
<i>Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури</i>		
3.	Специфіка організації й проведення словесником констатувального експерименту	
	Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури	2
4.	Особливості формування експерименту вчителя української мови та літератури	
	Тема 4. Методика формування експерименту на уроках української мови та літератури	2
<i>Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника</i>		
5.	Діагностика літературного розвитку учнів	
	Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури	
6.	Особливості критеріїв і показників ефективності експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	
	Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	
Разом:		4

5.4. Теми лабораторних занять (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури</i>		
	Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури	
	Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури	
<i>Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури</i>		
	Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури	
	Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури	
<i>Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника</i>		
5.	Діагностика літературного розвитку учнів	
	Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури	2
	Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних	
Разом:		2

6.1. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури</i>		
1.	Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури. Поняття «педагогічний експеримент». Значення наукового пошуку в педагогічному експерименті. Особливості експериментальної роботи педагога: об'єкт та предмет педагогічного експерименту, основні види експериментального дослідження, провідні методи організації й проведення педагогічного експерименту, основні методики та техніка експериментальної роботи словесника. Специфіка експериментальної роботи вчителя-словесника.	12
2.	Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури. Класифікації методів наукового дослідження. Характеристика основних методів педагогічного дослідження: теоретичні методи (аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація, моделювання, ідеалізація, формалізація, узагальнення, мислений експеримент); методи емпіричного рівня (педагогічне спостереження, порівняння, педагогічний експеримент, метод рейтингу, тестування, вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду, науково-педагогічна експедиція, вивчення інформаційних джерел і проблем дослідження); порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження; соціологічні методи (анкетування, метод дослідної бесіди, інтерв'ю, соціометрія, метод експертних оцінок, педагогічний консилиум); методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях (розрахунок середньої арифметичної величини, розрахунок середнього квадратичного відхилення, розрахунок середньої похибки середнього арифметичного, розрахунок середньої похибки різниці, статистична перевірка гіпотез, педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та	12

	виховання за допомогою непараметричних критеріїв); методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень (ранжування, групування, таблиці, графічний метод). Специфіка застосування методів експериментальної роботи вчителя-словесника.	
<i>Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури</i>		
3.	Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури. Основні поняття й інструменти констатувального зрізу навченості учнів-читачів. Характеристика етапів констатувального вимірювання: підготовчий, власне вимірювальний, якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення констатувального експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.	12
4.	Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури. Основні поняття й інструменти формувального навчання на уроках української мови та літератури. Характеристика етапів формувального експерименту: підготовчий, власне вимірювальний (специфіка дослідження в експериментальній і контрольній групах), якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення формувального експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.	12
<i>Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника</i>		
5.	Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури. Поняття «діагностики» в педагогічній науці та практиці. Характеристика структури «реальних навчальних можливостей учнів» (за Ю. Бабанським): внутрішньої основи (научуваність, особливості мислення, запам'ятовування та ін.; спеціальні знання, уміння й навички; способи пізнавальної роботи; працездатність; ставлення школяра до навчання; елементи вихованості); зовнішньої сторони (позашкільні	12

	впливи сім'ї, друзів тощо; впливи вчителів, однокласників, залежність від матеріальної бази школи та ін.). Принципи та методи вивчення реальних навчальних можливостей учнів. Методика та техніка діагностування реальних навчальних можливостей учнів. Особливості реалізації діагностичної роботи в дослідницькій практиці словесника.	
6.	<p>Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних. Поняття «критерії» та «показники» педагогічного вимірювання на констатувальному та узагальнювальному етапах експериментального дослідження.</p> <p>Критерії якості освіти: освітній, соціологічний, критерій індивідуально-особистісного розвитку, критерій вихованості, валеологічний критерій (здоров'я), критерій психологічного комфорту. Критерії вимірювання результатів педагогічного експерименту: обсяг знань, їх системність, обґрунтованість, міцність, дієвість. Характеристика типів шкал педагогічного вимірювання: шкали найменувань, рангової, інтервальної, шкали відношень). Показники рангових вимірювань для визначення рівнів сформованості в учнів (студентів) заданих якостей: репродуктивно-відтворювального, репродуктивно-виконавського, варіативно-виконавського, творчого. Специфіка проектування контрольних завдань, відповідних рівням сформованості в учнів (студентів) заданих якостей. Визначення коефіцієнту засвоєння та формування шкали оцінки знань. Специфіка формування перелікової та обчислювальної таблиць.</p>	10
Разом:		70

6.2. Самостійна робота (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури</i>		

1.	<p>Тема 1. Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури. Поняття «педагогічний експеримент». Значення наукового пошуку в педагогічному експерименті. Особливості експериментальної роботи педагога: об'єкт та предмет педагогічного експерименту, основні види експериментального дослідження, провідні методи організації й проведення педагогічного експерименту, основні методики та техніка експериментальної роботи словесника. Специфіка експериментальної роботи вчителя-словесника.</p>	14
2.	<p>Тема 2. Методи педагогічного наукового дослідження в контексті навчання української мови та літератури. Класифікації методів наукового дослідження. Характеристика основних методів педагогічного дослідження: теоретичні методи (аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація, моделювання, ідеалізація, формалізація, узагальнення, мислений експеримент); методи емпіричного рівня (педагогічне спостереження, порівняння, педагогічний експеримент, метод рейтингу, тестування, вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду, науково-педагогічна експедиція, вивчення інформаційних джерел і проблем дослідження); порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження; соціологічні методи (анкетування, метод дослідної бесіди, інтерв'ю, соціометрія, метод експертних оцінок, педагогічний консилиум); методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях (розрахунок середньої арифметичної величини, розрахунок середнього квадратичного відхилення, розрахунок середньої похибки середнього арифметичного, розрахунок середньої похибки різниці, статистична перевірка гіпотез, педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання за допомогою непараметричних критеріїв); методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень (ранжування, групування, таблиці, графічний метод). Специфіка застосування методів експериментальної роботи вчителя-словесника.</p>	14

<i>Кредит 2. Методика підготовки та проведення педагогічного експерименту в шкільному курсі української мови та літератури</i>		
3.	<p>Тема 3. Методика констатувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури. Основні поняття й інструменти констатувального зрізу навченості учнів-читачів.</p> <p>Характеристика етапів констатувального вимірювання: підготовчий, власне вимірювальний, якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення констатувального експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.</p>	14
4.	<p>Тема 4. Методика формувального експерименту на уроках української мови та літератури. Основні поняття й інструменти формувального навчання на уроках української мови та літератури. Характеристика етапів формувального експерименту: підготовчий, власне вимірювальний (специфіка дослідження в експериментальній і контрольній групах), якісний та кількісний аналіз результатів вимірювання. Аналіз прикладів організації й проведення формувального експерименту на матеріалі вивчення української мови та літератури в загальноосвітній школі.</p>	12
<i>Кредит 3. Актуальні проблеми експериментальної роботи словесника</i>		
5.	<p>Тема 5. Діагностика навчальних досягнень учнів із української мови та літератури. Поняття «діагностики» в педагогічній науці та практиці. Характеристика структури «реальних навчальних можливостей учнів» (за Ю. Бабанським): внутрішньої основи (научуваність, особливості мислення, запам'ятовування та ін.; спеціальні знання, уміння й навички; способи пізнавальної роботи; працездатність; ставлення школяра до навчання; елементи вихованості); зовнішньої сторони (позашкільні впливи сім'ї, друзів тощо; впливи вчителів, однокласників, залежність від матеріальної бази школи та ін.). Принципи та методи вивчення реальних навчальних можливостей учнів. Методика та техніка діагностування реальних навчальних можливостей учнів. Особливості реалізації діагностичної</p>	12

	роботи в дослідницькій практиці словесника.	
6.	<p>Тема 6. Критерії і показники ефективності результатів експериментальної роботи вчителя-словесника. Узагальнення експериментальних даних. Поняття «критерії» та «показники» педагогічного вимірювання на констатувальному та узагальнювальному етапах експериментального дослідження.</p> <p>Критерії якості освіти: освітній, соціологічний, критерій індивідуально-особистісного розвитку, критерій вихованості, валеологічний критерій (здоров'я), критерій психологічного комфорту. Критерії вимірювання результатів педагогічного експерименту: обсяг знань, їх системність, обґрунтованість, міцність, дієвість. Характеристика типів шкал педагогічного вимірювання: шкали найменувань, рангової, інтервальної, шкали відношень). Показники рангових вимірювань для визначення рівнів сформованості в учнів (студентів) заданих якостей: репродуктивно-відтворювального, репродуктивно-виконавського, варіативно-виконавського, творчого. Специфіка проектування контрольних завдань, відповідних рівням сформованості в учнів (студентів) заданих якостей. Визначення коефіцієнту засвоєння та формування шкали оцінки знань. Специфіка формування перелікової та обчислювальної таблиць.</p>	12
Разом:		78

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Удосконалення методики організації та проведення науково-педагогічного експерименту під час вивчення учнями курсів української мови та літератури.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік

A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Відповідно розподіл балів, що отримують студенти за 3 крд.:

Поточне тестування та самостійна робота							Накопичувальні бали / сума
Іспит							
	Кредит 1		Кредит 2		Кредит 3		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	
Практичні заняття	10	10	10	10	10	10	60
Лабораторна робота							
Самостійна робота	40	40	40	40	30		190
КР						50	50
Усього	100		100		100		300

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на основі результатів вивчення навчального матеріалу за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS:

- 90–100 балів – оцінка А («відмінно») виставляється студенту за високий рівень знань навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку з використанням міжпредметних зв'язків; уміння повно, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати на

поставлені запитання; уміння застосовувати теоретичні положення під час творчого розв'язання практичних завдань; вільне володіння предметною термінологією та сучасною українською літературною мовою;

- 80–89 балів – оцінка В («добре») виставляється студенту за умови достатнього знання основних закономірностей вивченого та володіння понятійним апаратом засвоєного предмета; уміння й навички правильно, логічно, послідовно викласти основний зміст навчального матеріалу, висловити власну думку, зробити висновки; уміння застосовувати вивчене під час комплексного розв'язання практичних завдань; уміння доречно використовувати довідкову літературу; достатнє володіння сучасною українською літературною мовою; у відповіді допускаються 1–2 незначні неточності під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології.

- 65–79 балів – оцінка С («добре») виставляється студенту за загальом правильне розуміння й достатнє знання навчального матеріалу, достатнє володіння понятійним апаратом предмета; уміння й навички досить правильного, логічного, послідовного висвітлення основного змісту вивченого; уміння застосовувати вивчене під час комплексного розв'язання практичних завдань; уміння доречно використовувати довідкову літературу; достатнє володіння сучасною українською літературною мовою; у відповіді допускається 1 значна неточність під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології.

- 55–64 бали – оцінка D («задовільно») виставляється студенту за посередні знання навчального матеріалу, що виявляється у правильному викладі вивченого на репродуктивному рівні; у недостатньо аргументованій відповіді, що засвідчує прогалини у знаннях: висвітлює окремі питання частково й непослідовно, містить помилки в узагальненні, неповне обґрунтування висновків, грубі помилки під час тлумачення теоретико-літературознавчих, педагогічних явищ або у використанні літературознавчої, методичної термінології; недостатнє застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань; відображає часткове володіння сучасною українською літературною мовою.

- 50–54 бали – оцінка E («задовільно») виставляється, якщо знання й уміння студента в основному відповідають мінімальним критеріям: навчальний матеріал викладається на репродуктивному рівні, демонструється володіння

предметною термінологією, теоретичні положення ілюструються прикладами, однак допускаються грубі помилки під час розкриття окремих теоретичних положень, неточності в розумінні та інтерпретації теоретико-літературознавчих і педагогічних явищ, відчуваються труднощі у використанні засвоєного в ході розв'язання практичних завдань, нездатність самостійно зробити висновки; недостатній рівень сформованості мовної й мовленнєвої культури.

- 35–49 балів – оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи заліку) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, відповідь має переважно фрагментарний і репродуктивний характер, не відображає засвоєння основних понять, містить суттєві помилки, невміння застосувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; низький рівень сформованості мовної культури.
- 1–34 бали – оцінка F («незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням курсу) виставляється за незнання переважної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння зорієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, незнання фундаментальних положень теоретико-літературознавчих та методичної наук.

Під час оцінювання контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «5» – 45-50 балів;
- «4» – 38-44 бали;
- «3» – 25-37 балів;
- «2» – 1-24 балів.

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної

роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Репродуктивний метод (конспектування монографій, методичних посібників, статей у фахових виданнях), частково-пошуковий метод (проблемні лекції, розв'язання проблемних завдань), метод вправ (проектування літературних завдань, моделювання навчальних ситуацій, створення конспектів занять із літературознавчих дисциплін та ін.), дослідницький метод (аналіз аспектних методичних проблем та фрагментів занять і виховних заходів); інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання з використанням ІКТ) та ін.

11. Методичне забезпечення

1. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури : монографія. Миколаїв : Іліон, 2014. 232 с.

2. Філологічні дослідження : методологія, інструментарій, організація, апробація : навч.-метод. посіб. / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського ; заг. ред. О. С. Філатової. – Миколаїв : Іліон, 2015. – 101 с. (співавт.)

3. Мхитарян О. Діагностика літературного розвитку учнів з низьким рівнем навчальних досягнень / О. Мхитарян // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – № 1. – С. 14–17.

4. Мхитарян О. Д. Ефективність експериментального навчання учнів 5-6 класів з низьким рівнем успішності / О. Д. Мхитарян // Українська література в загальноосвітній школі. – 2011. – № 3. – С. 8–11.

5. Мхитарян О. Д. Проблеми підготовки студентів-філологів до навчально-корекційної роботи в школі / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць. – Випуск 1.39. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – С. 192–195. – (Серія «Педагогічні науки»).

6. Мхитарян О. Д. Ідеї педагогіки добра й діалогу В. О. Сухомлинського в навчально-корекційній роботі вчителя літератури / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинської. – Випуск 1.47 (114). – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2014. – С. 189–193.

7. Мхитарян О. Д. Методичне забезпечення корегованого навчання літератури: проблеми й перспективи / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 3 (50), вересень 2015. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 200–205.

8. Мхитарян О. Д. Оптимізація навчання літератури підлітків із низьким рівнем успішності / О. Д. Мхитарян // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 4 (51), грудень 2015. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 129–135.

9. Мхитарян О., Головіна Т. Формування теоретико-літературної компетенції підлітків засобами ІКТ / О. Мхитарян, Т. Головіна // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – № 1 (52), лютий 2016. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. – С. 108–113.

10. Мхитарян О. Д. Технологізація підготовки фахівців-філологів до корегованого навчання літератури / О. Д. Мхитарян // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. Ч. III : зб. наук. пр. – № 6 (303), жовтень 2016. – Старобільськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2016. – С. 152–160.

11. Мхитарян О., Смутченко І. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій на уроках літератури рідного краю. Текст. Контекст. Інтертекст : наук. ел. журнал / за ред. О. Філатової. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. Вип. 1. С. 5. URL : <http://text-intertext.in.ua>

12. Мхитарян О., Любенко О., Руденко К. Формування методичної компетенції майбутніх фахівців-філологів засобами ІКТ. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. Т. Степанової. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 1 (60), лютий. С. 211–217.

12. Рекомендована література

Базова

1. Кохановский В. П. Философия и методология науки : учеб. Для высших учеб. заведений / В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. – 371 с.
2. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : [монографія] / О. М. Куцевол. – Вінниця : Глобус-Прес, 2006. – 348 с.
3. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури: монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с.
4. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. К. Сидоренко, В. П. Дмитренко. – К. : ДІНІТ, 2000. – 259 с.
5. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб.] / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2009. – 460 с.
6. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.
7. Теория и практика педагогического эксперимента / под. ред. А. И. Пискунова, Г. В. Воробьева. – М. : Педагогика, 1979. – 208 с.
8. Уліщенко В. В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі : монографія / Віолетта Уліщенко. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 398 с.

Допоміжна

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения. Методические основы / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Браже Т. Г. Целостное изучение эпического произведения : пособ. для учителя / Т. Г. . Браже. – М. : Просвещение, 1964. – 304 с.

3. Вітченко А. О. Теорія і технологія формування інтерпретаційної компетенції старшокласників у процесі вивчення світової драматургії : [монографія] / А. О. Вітченко. – Луганськ : Шико, 2007. – 326 с.
4. Галич О. Теорія літератури : підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
5. Гершунский Б. С. Прогностические методы в педагогике : монографія / Б. С. Гершунский. – К. : Вища школа, 1974. – 208 с.
6. Гладишев В. В. Теорія і практика вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури : монографія / В. В. Гладишев. – Миколаїв : Іліон, 2006. – 372 с.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
8. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця : Вінниця, 2008. – 278 с.
9. Давидов В. П. Основы методологии, методики и технологии педагогического исследования : науч.-метод. пособ. / В. П. Давидов. – М. : Академия ФСБ, 1997. – 272 с.
10. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
11. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К. : Академія, 1997. – 752 с.
12. Маранцман В. Г. Проблемное изучение литературного произведения в школе / В. Г. Маранцман, Т. В. Чирковская. – М. : Просвещение, 1977. – 206 с.
13. Марко В. Основи аналізу літературного твору : навч.-метод. посіб. для студ. і вчителів / В. Марко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. – 32 с.
14. Марко В. П. Стежки до таїни слова : літературознавчі й методичні студії : навч. посіб. для студ. філол. спеціальностей / В. П. Марко. – Кіровоград : Степ, 2007. – 264 с.

15. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник / Л. Ф. Мірошниченко – К. : Слово, 2010. – 432 с.
16. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці : навч. посіб. для вищої школи / С. Д. Максименко. – К. : Наукова думка, 1998. – 216 с.
17. Наукові основи методики літератури : навч.-метод. посіб. / за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
18. Никифорова О. И. Психология восприятия художественной литературы / О. И. Никифорова. – М. : Книга, 1972. – 152 с.
19. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.
20. Проблемы методологии и методики исследований / под ред. М. А. Данилова, Н. И. Болдырева. – М. : Педагогика, 1971. – 350 с.
21. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2011. – 291 с.
22. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с.
23. Ситченко А. Л. Аналіз епічного твору в 5-у класі : посіб. для вчителів / А. Л. Ситченко, Н. М. Огренич. – К. : Ленвіт, 2007. – 96 с.
24. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури : термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев ; за ред. проф. А. Л. Ситченка. – К. : Ін Юре, 2008. – 132 с.
25. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі / Б. І. Степанишин. – К. : Проза, 1995. – 256 с.
26. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі : екзистенціально-діалогічна концепція / Г. Л. Токмань. – К. : Міленіум, 2002. – 320 с.

27. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. педагог. закл. освіти / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

Електронні ресурси

Електронні бібліотеки

Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>) – найбільше зібрання книг, журналів, видань, карт, нот, образотворчих матеріалів, рукописів, стародруків, газет, документів на нетрадиційних носіях інформації;

Літературна Інтернет-бібліотека школяра (<http://litbook.by.ru>) – зібрання творів української та зарубіжної літератури, біографії письменників, реферати, корисна інформація;

Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>) – систематизована бібліотека за розділами: суспільні науки, політика, економіка, історія, культура, біографії, релігія, теологія, права людини;

Український центр (<http://www.ukrcenter.com>) – твори українських і зарубіжних авторів, фольклорні твори, наукові праці та дослідження в галузі української мови та літератури);

Бібліотека Мережі української літератури (<http://www.ukrlib.com.ua>) – біографії та твори українських письменників, реферати, творчі роботи.

Літературні сайти

pisar.tripod.com – класична українська література;
www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

books.ms.km.ua – твори репресованих українських письменників;
www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;
litopys.narod.net – бібліотека давньоукраїнського письменства, оригінали творів, переклади, коментарі, історичні відомості;

www.nbuv.gov.ua/tb/ukr/html – зібрання творів українського письменства від найдавніших часів до початку ХХ століття.

Довідкові та методичні сайти

Лінгвістичний портал (<http://proling.com>) – частотні словники української мови, онлайнвий українсько-російський перекладач для текстів „Плай-Online” та електронний словник української та російської мов „Уліс OnLine”;

Словники України (<http://www.webber.net.ua/NEWDICT>) – делмверсія повномасштабного українського електронного словника, записаного на компакт-диск (152 тис. слів);

Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets>) – довідник з української мови.

Періодика для словесника

„Педагогічна преса” (<http://www.ped-pressa.kiev.ua>) – інструктивно-методична інформація Міністерства освіти і науки України, яка розміщена у фахових журналах, часописах видавництва, фактологічний літературознавчий і лінгвістичний матеріал тощо;

журнал „Дивослово” (E-mail:dyvoslovo@ukr.net) – актуальні методичні матеріали українському словесникові перспективного спрямування;

журнал „Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах” (www.ped-pressa.kiev.ua) – відкриті уроки, методика на кожен день, наука – школі, поетична сторінка й сучасна проза – все для вчителя-україніста;

„Книжковий кур'єр” (www.book-courier.com.ua), „Книжник-ревію” (www.elitprofi.com.ua/gazeta), „Критика” (www.krytyka.kiev.ua) – літературно-критичні матеріали й тексти художніх творів;

Академ-Прес (<http://www.academpres.kiev.ua>) – ресурс для науковця, вчителя-словесника, студента, учня-читача.

Сайт Науково-методичного центру м. Миколаєва – slovo-divo.ucoz.ua

13. Інформаційні ресурси

1. Кохановский В. П. Философия и методология науки : учеб. Для высших учеб. заведений / В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. – 371 с. – **1 екз.**

2. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : [монографія] / О. М. Куцевол. – Вінниця : Глобус-Прес, 2006. – 348 с. – **3 екз.**

3. Мхитарян О. Підвищення навчальних досягнень учнів з української літератури: монографія / Ольга Мхитарян. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 232 с. – **10 екз.**

4. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. К. Сидоренко, В. П. Дмитренко. – К. : ДІНІТ, 2000. – 259 с. – **5 екз.**

5. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб.] / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2009. – 460 с. – **5 екз.**

6. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія / А. Л. Ситченко. – Київ : Ленвіт, 2004. – 304 с. – **10 екз.**

7. Теория и практика педагогического эксперимента / под. ред. А. И. Пискунова, Г. В. Воробьева. – М. : Педагогика, 1979. – 208 с. – **3 экз.**